

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 De præcepto partium eius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ritudinis tradantur. Lex enim noua perfectior est. A veteri lege: sed in veteri lege ponuntur aliqua praecepta fortitudinis, vt patet Deut. 20. ergo & in noua lege aliqua praecepta fortitudinis danda fuerunt.

¶ 2. Praet. Praecepta affirmatiua videntur esse potiora praeceptis negatiuis, quia affirmatiua includunt negatiua, sed non e conuerso. Inconuenienter ergo in lege diuina ponuntur praecepta fortitudinis solum negatiua timorem prohibentia.

¶ 3. Praet. Fortitudo est vna de virtutibus principalibus, vt sup. habitum est: sed praecepta ordinantur ad virtutes sicut ad fines, vnde debet eis proportio dari. ergo & praecepta fortitudinis debuerunt poni inter praecepta decalogi, quae sunt principalia legis praecepta.

SED CONTRARIUM apparet ex traditione sacrae scripturae.

RESPON. Dicendum, qd praecepta legis ordinantur ad intentionem legislatoris. Vnde sicut in diuersos fines, quos intendit legislator, oportet diuersimode praecepta legis institui: vnde & in rebus humanis alia sunt praecepta democratica, alia regia, alia tyrannica. Et in his aut legis diuinae est, vt homo inhareat Deo; & deo praecepta legis diuinae: ta de fortitudine, quam de alijs virtutibus dantur sicut, qd conuenit ordini mensis in Deum. Et propter hoc Deut. 20. dicitur. Non fortificetis eos, quia dñs Deus vester in medio vestri sit, & pro vobis contra aduersarios dimicabit. Leges autem humanae ordinantur ad aliqua mundana bona, secundum quorum conditionem praecepta fortitudinis in humanis legibus inueniuntur.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd vetus testamentum habebat temporalia promissa, nouum aut spiritua- lia, & aeterna, vt Aug. dicit contra Faust. & ideo necessarium fuit in veteri lege populus instrueret quater pugnare deberet etiam corporaliter pro terrena possessione acquirenda. In nouo aut testamento intruendi fuerunt homines qualiter spiritualiter certato, ad possessionem vitae aeternae peruenirent sicut illud Matth. 11. Regnum celorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Vnde & Petrus praecipit. 1. Pet. vlt. Aduersarius vester diabolus tanquam leo rugiens, circuit quaerens quem deuoret, cui resistite fortes in fide, & Iac. 4. Resistite diabolo, & fugiet a vobis. Quia tamē homines ad spiritualia bona tendentes, ab his retrahi possent per corporalia pericula, fuerunt et in lege diuina danda fortitudinis praecepta ad sustinenda fortiter temporalia mala, secundum illud Matth. 10. Nolite timere eos, qui occidunt corpus.

AD SECVNDVM dicendum, qd lex in suis praeceptis debet habere eodem instructionem. Eavero, qd sunt agenda in periculis, non possunt ad aliquod eorum bonum reduci, sicut ea, qd sunt uitanda: & ideo praecepta fortitudinis magis dantur negatiue, quam affirmatiue.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut dictum est, praecepta decalogi ponuntur in lege sicut prima principia, quae statim debent esse omnibus nota. Et ideo praecepta decalogi debuerunt esse principaliter de actibus iustitiae, in quibus manifeste videtur esse ratio debiti: non autē de actibus fortitudinis, quia non ita manifeste videtur esse debitum, quod aliquis pericula mortis non reformidet.

ARTICVLVS II.

Primum conuenienter tradantur praecepta in lege diuina de partibus fortitudinis.

AD SECVNDVM sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter tradantur praecepta in lege di-

uina de partibus fortitudinis. Sicut enim patientia, & perseverantia sunt partes fortitudinis, ita magnificētia, & magnanimitas, siue fiducia, vt ex supradictis patet: sed de patientia inueniuntur aliqua praecepta tradita in lege diuina, similiter et de perseverantia: ergo pari ratione de magnificētia, & magnanimitate aliqua praecepta tradi debuerunt.

¶ 2. Praet. Patientia est virtus maxime necessaria, cum sit custos aliarum virtutum, ut Greg. dicit. sed de alijs virtutibus dantur absolute praecepta: non ergo de patientia fuerunt danda praecepta, quae intelligantur solum secundum preparationem animi, ut Aug. dicit in lib. de sermon. Domini in monte.

¶ 3. Praet. Patientia, & perseverantia sunt partes fortitudinis, ut dictum est: sed de fortitudine non dantur praecepta affirmatiua, sed solum negatiua, ut supra habitum est: ergo et neq; de patientia, & perseverantia fuerunt danda praecepta affirmatiua, sed solum negatiua.

SED CONTRARIUM habetur ex traditione sacrae scripturae.

RESPON. Dicendum, qd lex diuina perfecte in format hominem de his, quae sunt necessaria ad recte viuendum. Indiget autem homo ad recte viuendum non solum virtutibus principalibus, sed et virtutibus secundarijs, & adiunctis: & ideo in lege diuina sicut dantur conuenientia praecepta de actibus virtutum principalium, ita et dantur conuenientia praecepta de actibus secundarum virtutum, & adiunctarum.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd magnificētia, & magnanimitas non pertinent ad genus fortitudinis, nisi sicut quaedam magnitudinis excellentia, qua circa propria materia considerant. Ea aut, quae pertinent ad excellentiam, magis cadunt sub consilijs perfectionis, quam sub praeceptis necessarijs: & ideo de magnificētia, & de magnanimitate non fuerunt danda praecepta, sed magis consilia. Afflictiones aut, & labores praesentis vitae pertinent ad patientiam, & perseverantiam non ratione alicuius magnitudinis in eis considerate, sed ratione ipsius generis: & ideo de patientia, & perseverantia fuerunt danda praecepta.

AD SECVNDVM dicendum, qd sicut supra dictum est, praecepta affirmatiua etsi semper obligent, non tamen obligant ad semper, sed pro loco, & tempore: & ideo sicut praecepta affirmatiua, quae de patientia dantur, sunt accipienda secundum preparationem animi, ut si homo sit paratus ea adimplere cum opus fuerit, ita etiam, & praecepta patientiae.

AD TERTIVM dicendum, qd fortitudo, sicut quae distinguitur a patientia, & perseverantia, est circa maxima pericula, in quibus est cautus agendum. Nec oportet aliquid determinari in particulari quid sit faciendum: sed patientia, & perseverantia sunt circa minores afflictiones, & labores, & ideo magis sine periculo potest in eis determinari quid sit agendum, maxime in uniuersali.

QVAESTIO CXLI.

De temperantia, in octo articulos diuisa.

CONSEQUENTER considerandum est de temperantia.

Et primo quidem de ipsa temperantia.

Secundo, De partibus eius.

Tertio, De praeceptis ipsius.

Circa temperantiam autem primo considerare oportet de ipsa temperantia.

Secundo, De vitijs oppositis.

Secunda Secundae S. Thomae.

per Quaestiones centesimas quadraginta prime. Articulus primus.

Septima pars huius libri hic incipit, in qua de temperantia tractatur. Et quoniam Martinus antedictus edidit tractatum de temperantia, ubi doctrinam auctoris ex proposito impugnat: ideo sicut in tractatu

Homi. 35. in euang. non remote ante med.

Li. 1. de sermone. in monte. c. 74. 35. & 36. c. 4. Q. 129. & 136. art. 4. & 137. art. 2. Ar. praeced. ad 2.

Q. art. 2.